

"Narodni list" istini svake godine postaje podan.

Čitao mu je na godinu s krune, sa seljaka s krune, pojedini broj s halera.

Za inozemstvo plaća se po sedmice poštarina.

Nijedna uplata ne vrijedi ako nije učinjena ispravno upravi lista.

Narodni list.

Za oglašavanje plaća se 12 fil. po redku, za više puta po pogodbi.

Oglašivači šalju se na uredništvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Ekspozit se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlo bez kosti!“

Br. 8.

Volosko-Opatija, u četvrtak 25. februara 1904.

God. IV.

Svakomu svojoj!

Dva su nam glavna neprijatelja, s kojima nam se treba boriti. Jedan je onaj, koji se drži načela pokojnog željeznog kancelara, Bismarcka, koji je prigodom svoje 70. godišnjice kazao svojim pristašama: „Idite u svijet i ponjemčite sve narode“. Kako Niemci nauk svojega učitelja izvršuju, ne čute to samo nekulturni narodi izvan Europe već čitavo to žalibože i mi u naših pokrajinah.

Kao što se drže Niemci Bismarckove devize „ponjemčite sve narode“, tako se drži i drugi naš neprijatelj — Talijan — svojeg načela „Osar tutto“, kojeg načela je smjer otudjiti naš narod od njegove narodnosti i tako ga potalijančiti. „Pripoznajte nam, da je Istra talijanska pokrajina!“ vikalo se na svata naša u zadnjem zasjedanju istarskog sabora.

Prvi i glavni cilj naseljenog Nemca u naših pokrajinah jest obogatiti se, pridobiti si veliko imanje, živjeti u blagostanju i od toga žrtvovati veliki dio za „ponjemčenje drugih“. Privatranog Talijana prva skrb jest napuniti svoj trbuh i svoje kese. Kad se je dobarhno najeo našeg kruha i napunio svoje žepove našim novcem, nastoji iz petnih sila podjarmiti naš narod, orobiti ga, otudjiti ga vjeri i domovini. U tu svrhu mu služe škole, u zadnje doba fabrika „Lega Nazionale“, gdje se naša djeca kao željezo u Talijane preljevaju, te u talijansko-fanatikom duhu odgajaju. Tako se iz naših pokrajina stvaraju „nove domovine“, u kojima s jedne strane gospoduju apoštoli iz „Rajha“ a s drugo strane vjerni sluga susjednog nam kraljevstva.

U Trstu Gottes-Nagel & Comp., u Poreču Campitelli-Junta (od nedavna Rizzi) Flapp & Comp. To su naši svjetovni i crkveni poglavari, naši gospodari. Nijedan se od ovih ne diči time, da ga je hrvatska majka rodila, pače nijedan od njih niti ne zna hrvatski. Trebamo li više?

Jesu li ti ljudi naši prijatelji? Nisu, ta već po svojoj naravi se ti naši poglavari ne slažu s nama, već oni ostanu Nemci-Talijani, kao što žid ostaje žid posvuda.

Koliko se skrbe ti poglavari za dobrobit našega naroda?

Toliko se skrbe za nj, da naš seljak u Istri ne može prodati svoga vina, jer imade dosta talijanskoga vina. Naši ribari amiju loviti ribu samo u svojoj obćini, a talijanski Čonoti se šepire po cijelom našem širokom moru. Naše

djeca u Istri je 1700 bez školske buke a Talijani imadu u svakom kutiću svoju školu, a i tamo, gdje su izključivo hrvatska djeca. Nije krivo ni Niemcem u tom pogledu. Kako stojimo sa srednjim i višim školama, znano je. Naš narod se odnarođuje u školah u crkvah. U čisto hrvatske župe šalju nam se talijanski svećenici, koji ne poznaju ili neće da poznaju naš jezik. U zadnje doba spustio se neki pritisak i na naše svećenstvo, moraju i oni plesati, kako muzika u Trstu svira. Što je još hrvatskoga u naših crkvah djelomice se odstranilo, a što još postoji, skrbe u Trstu i Poreču da se odstrani. Što da rečemo o jeziku u raznim uredima. Uređuje se talijanski, njemački i latinski. Imade još stotinu drugih stvari, za koje se znaede, ali koje je nemoguće ovdje navesti.

To sve se događa u Austriji, koja čami pod podplatom njemačko-talijanskih mogućnika. To se zbija znanjem krune, koja je pripoznala svakoj narodnosti jednako pravo, to se događa pod biskupima, koji su k nam poslani, da budu „apoštoli mira“.

A kako dugo ćemo još podnašati te i takove nepravice?

Quousque tandem . . .

Za čovječiji život nije dosta hrana i piće, slasti i časti. Za čovječiji život treba još i to, da čovjek bude svoj i da mu to svaki prizna. Komu drugi zapovjeda taj nije svoj, taj dakle ni ne zna, što je čovječiji život.

Banaska Hrvatska znala je otrresti jaram jednog krvnika Hedervarya, Dalmacija znala je odbiti Handelove osnovce, još neki treći se junački bori za svoje svetinje. Što je drugdje moguće, nije ni kod nas nemoguće. Sezivajmo narodne skupštine, ugledajmo se na skupštine u Hrvatskoj. Osvještujmo narod, otvarajmo mu oči, podučimo ga kako mu se treba vladati kod raznih izbora, zahtjevajmo obće i jednako izborno pravo. Pokažimo mu prijatelja i neprijatelja pa čemo se i mi otrresti tudjeg jarma, tudjih zakona i običaja. Svaki početak je težak, ali započeti posao je na pò dovršen. Na posao dakle, tražimo svoje pravice, budimo gospodari u svojoj kući. Dok i Niemci i Talijani imadu svaki svoje gealo imajmo ga i mi, a to neka bude: „Svakomu svojoj!“ pa mirna Bosna. Ali i gledajmo, da nam to geslo ne ostane mrtvo slovo.

Rusko-Japanski rat.

Sa bojnog polja u dalekom istoku dolazi malo vjesti. Kako je poznato su Japanci u noći od 8. februara, prije nego bijaše rat navješten, sa svojom ratnom mornaricom razbojnički navalili na rusku luku Port Arthur pred kojom bijaše usidreno nekoliko ruskih brodova. U nastalom boju bijahu oštećena tri ruska broda, dočim je jedan japanski brod potonuo a više njih bijaše teško oštećeno tako, da je japanska flota morala bježati natrag u Japan. Škofozno je, kako su o tom boju pisale Rusom protivne čifutske novine a na čelu njim trščanski „Piccolo“. Po njemu bili bi Japanci uništili svu rusku flotu, osvojili Port Arthur i zarobili vrhovnoga ruskoga zapovjednika Aleksejev. Na 18. o. mj. došla je japanska flota sa 14 brodova pred luku u Čemulpo na Koreji, gdje su se već od prije nalazila dva ruska ratna broda „Varjag“ i „Korejec“. Zapovjednik japanske flote pozvao je ta dva ruska broda, da se u 24 ure pradu ili izadu iz luke. Rusi su za tim izašli na mejdan. Naravno, da je 14 japanskih brodova lahko prevladalo dva ruska. Ruski vojnici borili su se kako lavovi a kad više nisu mogli odoliti silii neprijatelja dignali su oba broda u zrak, da ne padu u ruke Japancem. I Japanska flota je kod toga boja izgubila 1 veliki brod i 2 torpiljarku. Namjestnik Aleksejev odlučio je premjestiti glavni stan vojske iz Port Arthura u Mukden va Mančuriji i to radi toga jer se Port Arthur nalazi na kraju tiesnoga polnootoka te bi mogao lahko biti izoliran.

Na 19. o. mj. je jedan kosački piket (10—15 ruskih konjanika) u Koreji napao jedan odio japanske vojske pod zapovjedništvom jednoga majora (dakle najmanje 100—150 ljudi). Kozaci su cijeli taj odio zašušnili a kod oficira našli su karte i druge važne dokumente.

Japanci pokušali su već više puta izkrcati na Koreju svoju vojsku te njim je to doniekle i uspjelo, tako imaju u Koreji već do sada 60 tisuća vojske. Kod jednoga takovoga pokušaja su kozaci pustili, da se Japanci izkrcaju a onda su na njih navalili i posjekli ih 400 dočim su ostali pobjegli natrag na brodove. Kod jednoga drugoga pokušaja izkrcanja je ruska artilerija bacila u čuo jedan japanski brod sa 7000 vojnika. To su ti silni uspjesi Japancema. Medjutim je Rusija koncentrirala u Koreji i Mančuriji već 300 tisuća vojnika a svakim danom dolazi nova vojska iz europske Rusije. Na putu u Koreju nalaze se dva odjela ruske flote, na koje vrebaju Japanci. Ako Rusom uspije združiti ta dva odjela svoje mornarice sa ruskom flotom pred Port Arthurom i Vladivostokom tad je Japancem odzvonilo. Mi se čvrsto nadamo, da će krišćanska Rusija prevladati poganske Japance, makar se za ove zauzeli svi čifuti i laterani ovoga sveta.

Zemaljski izbori.

Zemlje našega presvjatloga cesara razdijelene su u dvie polovice. Jedna zove se Austrija, druga Ugarska, ili Cisaljtanija i Transaljtanija.

Mi spadamo pod Austriju ili Cisaljtaniju. Nego pazite. Opet svaka polovica to je Austrija i Ungarija, razdijeljene su opet u različite dielove. Ovi dielovi zovu se pokrajine, provincije ili zemlje. Zapamtite, kako vas volja. Vidite, to je mudro uređeno. Tako se dađe laglje vladati našom cesarvinom. Zašto? Evo, zašto. Naš cesar pošalje u svaku od tih pokrajina po jednoga svoga namjestnika, koji onda u ime njegove vlada i upravlja s onom pokrajinom. To je cesarski namjestnik ili guvernator.

Tako uzme svaki cesarev namjestnik na sebe jedan diel bremena, pak svi skupa liepo prolaze. Kad bi pak sa svim cesarevimi zemljama samo jedan vladao, bor ne, onda nebi mogao ni odahnuti a kamo li na šetnju izaći.

Idimo napried. Zemlja ili pokrajina u kojoj mi živimo zove se Austrijsko Primorje. Nego da znadete! Ovo Austrijsko Primorje dieli se opet u tri diela i to: prvo Gorica i Gradiška, drugo Trst sa okolicom i treće Istra. Ovo su pak tri pokrajine svaka za sebe, samo što imadu jednoga skupnoga cesarovoga namjestnika, koji stanuje u Trstu. Vi znadete svi, da mi stanujemo u Istri. To je istina. Naša pokrajina zove se dakle Istra.

A sada pazite. Mi smo vam zadnji put raztumačili što je to obćina. Onda smo vam još rekli, što je to obćinsko zastupstvo. Obćinsko zastupstvo su najme muševi izabrani od puika, da s obćinom ravnaju i upravljaju. Nego ti muševi imadu i svoga posla, pak ne mogu s dana na dan bicijiti glavu samo za obćinu. Zato što učine? Eto smo vam bili rekli. Izaberu izmedju sebe jednoga — to je obćinski glavar — koji onda za plaću na njihovo ime upravlja s obćinom.

Vidite, tako vam je nekako i sa zemljom ili pokrajinom. Kako biraju ljudi jedne obćine obćinske zastupnike, tako opet biraju ljudi jedne cijele zemlje zemaljske zastupnike. Ovi imadu onda skrbiti i upravljati sa zemljom ili pokrajinom. Nego i oni moraju se česati sa svojim poslom, pak zato ni oni ne mogu gubiti vrijeme sa pokrajinom. Zato što učine? Onako nekako, kako i obćinski zastupnici. Pazite! Obćinski zastupnici izaberu izmedju sebe — jednoga muža, to je obćinski glavar, zemaljski zastupnici pak četiri muža, to su zemaljski prisjednici ili asesori. Od svjke strane još imenuje cesar izmedju zemaljskih zastupnika predsjednika ovim asesorum. Ovaj predsjednik zove se pravo za pravo zemaljski kapetan. Dakle zemaljski kapetan i spomenuti prisjednici, koji se skupnim imenom zovu zemaljski odbor ili junta upravljaju u ime zemaljskoga zastupstva sa cijelom zemljom. Nad njima pak stoji, to se zna, cesarski namjestnik.

Naš zemaljski odbor ili junta nalazi se u Poreču. To su plaćnici, jer oni s dana na dan nalaze se u službi naše pokrajine. Nego ni oni ne mogu sve, zato i njim se pridoda u pomoć plaćene ljude. To su zemaljski činovnici.

Vidite! Kad se bira zemaljske zastupnike, onda se reče, da su zemaljski izbori ili na prsto: izbori za Poreč. Kako sta mogli opaziti, ovi zastupnici imaju velike moći i odgovornosti, zato se za takove obćine bira ljude od zakona, a treba dakako paziti

omogućiti zraku, da dođe do žila. To sve pospijeđi rast.

Kod rastvaranja gnojiva dobro je pomiješati ga sa 2-3 puta toliko pjeska ili sahe zemlje pa ga rastrest jedanput po dužini i jedanput po širini.

(Nastavak sledi.)

Javna zahvala.

Dužnost mi nalaze, da se u ime školske djece najtoplije zahvalim onoj gospođi dobrotvorin, koji nam putem Sl. tiskara „Kurytka“ u Krku priposlala na dar 30 malih katezima i više primjeraka lijepe knjižice: „Cvijeće srca Isusova“. Nek bude ujedno izražena hvala upravi narodnog lista „Pački Prijatelj“, koja taj listić besplatno dostavlja za ovdješnju učeničku knjižnicu. Ne manja hvala ide pako i sva onu gospođu, koja nam priskočiše novčanom podrškom u pomoć, tako, da su se mogle sve školske knjige za ovdješnju učenicu bez ikakve žrtve njihovih roditelja, nabaviti. „Evala Vam plemenita gospođo!“ kliče u ime sirotinje roda našeg:

Ravnateljstvo škole družbe sv. Cirila i Metoda. Lošinj Mali, 20. veljače 1904.
Josip A. Kraljić
ravn. učitelj.

Listnica uredništva.

Gg. dopisnikom iz Podgradske občine i drugud u budućem broju.

Sjećajte se istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

„Narodni list“ prodaje se kod:

Ivana Tomšić i Felice Turina u Opatiji; Andra Bločić i Marija pl. Märzthal u Voloskom; Josipa Rubinić u Mošćenicah; Vinka Mavričić u Dragi; Frana Bassan u Lovranu; Antonije Priekić u Iki; Vjekoslava Kinkela u Rukavcu; Dinka Spinčić u Mihotičih; Frana Ferranda u Matuljih; Ivana Vlah-Vičić u Trinajstih; Ljudevita Jelusić u Kastvu; Antona Saršon-Ivančić Sv. Matej.

Pojedini broj stoji 6 šilira.

Svoj k svomu!

Žigice i Cigaret-papir družbe „Cirila i Metoda“ kao i hrvatske narodne nošnje razglednice troboje, dobije se kod

V. Lenca, Rieka

Na veliko uz vrlo umjerene cijene. Raziljanje samo pouzdom: Via Fosso, i Via St. Bernardino, Rieka.

Poziv.

Broj 11.

Redovita XVI glavna skupština kotarske gospodarske zadruge Volosko-Opatija održavati će se u **Mošćenicah dne 6. marša 1904.** u 8 ura prije podne, u dvorani gostione Velebit.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Pročitavanje zapisnika glavne skupštine 28. prosinca 1902;
3. Izvješće tajnikovo;
4. Izvješće blagajnikovo i pr oračun za godinu 1904.
5. Ponovna razprava o pravilnih društva za osjeganje života.
6. Praktično predavanje o pčelarstvu sa pokazanjem novih košnica.
7. Inj predlozi.

Među članove, koji su uplatili člansku rinu za godinu 1903, podijeliti će se ždriabom dvie nove košnice, 20 noža za cjepanje loza, četiri poučne knjige o pčelarstvu i više gospodarskih koleđara.

Svakomu je člana slobodno dovesti sobom kojega nećana.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadrudnoga tajnika

Volosko, 20. februara 1904.

Predsjednik: V. Tomićić
Tajnik: Dr. M. Trinajstić.

Koji od naših trgovaca želi preuzeti u svojoj trgovini raspredaju „Narodnoga lista“ uz primjereni dobitak, neka se oglasi našem uredništvu.

Oglas.

Daje se do znanja, da će udruga sv. Mihovila održavati u nedelju 28. o. m. u 2/3 sata po podne svoju redovitu glavnu skupštinu u Rubeših.

Odbor udruge.

Sve prijatelje našega naroda u Istri prosimo, da nas podpođu našu predplatom, a koji može i pisanjem u naš list. Narodna inteligencija u Istri preni se iz svoga mrtvila, skoči na junačke noge, laži se huzdovana i briske čorde, pak da bijemo bojak za jezik mili i slobodu zlatnu!

Čitateljem „Narodnog lista“, koji nisu još platili predplatu preporučamo, da to šim prije učine, jerbo nije ni pravo ni pošteno, da se mi mučimo dan i noć pisanjem za list pak da moramo još od svoga trošiti za štampanje i odpošiljanje lista. Ruku u žep, gospodo, pak platište predplatu ako ćete, da idemo dalje.

Hotel „Liburnia“ VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uredjenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na mora.

Restauracija - kavana

providjena je uvijek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzensko pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

Poslužba bezprikorna

Cijene vrlo umjerene.

U životu nikad više ovako riedke zgode

500 komada samo for. 1.95.

Krasna pozlaćena i dobro iduća ura, 3 god. garancije, sa prikladnim lancem, 1 moderná svilena kravata za gospođu, 2 kom. najfinijih šepnih rubaca, 1 dražestan prsten za gospođu sa limit. dragim kamenom, 1 košna novčarka, 1 krasno šepno ogledalo, 1 par dugmad za manšete, 3 dugmeta za prsa, sve 37, dobitk sesto, sa pateniranim zatvaranjem, 1 prima plaća sprava od nikla, 1 album sa najljepšim slikama na svietu, 1 elegantna pariska pribadača za gospođu (Novost), 1 par boutoná od similibrijanta, vrlo trajni, 5 šaljivih predmeta na veliko veselje za storo i mlado, 20 važnih predmeta za dopisivanje i još 400 različitih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, sa urom, koja sama ove novce vrijedi, stoji samo for. 1.95. Šalje se pouzdom ili da se novac unapried pošalje.

Beško glavno skladište
P. LUST, KRAKOV br. 116.
NB. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolesti željca, posjeduju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti; proti hemoroidam, matrnici, žgaravici, otoku sluzne i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolestih.

Nebi smjelo manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapljice.

1 boćica samo 60 šil. (30 novč.) a na svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapljica priteži svakoj boćici — a naputke i oćjenik za sve bolesti, bilo kod ljudi ili biaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franco i badava.

Naružbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 boćica Kapi Spasitelja) a ostalo prema želji, to treba jedino naružiti kod vlasnika najbolje i najveće ljekarne, a to je ljekarna „al Redentore“ (k Spasitelju) sa Rijeci — stoga naružite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

ljekarna k Spasitelju (al Redentore).
Rijeka, blizu velike crkve.

Trgovina vinom Antona Puharić

u Voloskom broj 116 (blizu ribarnice.)

Prodaje izvrsna, čisto naravska vina i to:

Istarska vina

na malo:
Teran po 24, 28, 36 novč.
Bjelo po 28 „
Muškate „ 36 „

Na veliko:

Teran po 15, 17, 22 novč.
Bjelo po 18 „
Muškate „ 24 „

Dalmatinska vina

na malo:
Opol po 24 novč.
Bjelo „ 28 „

Na veliko:

Opol po 15 novč.
Bjelo „ 18 „

Uzorci šalju se na zahtjev badava.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uloške plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene isnose bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmovo (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se na sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Jančića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. E. Jančića, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 imao je K 2777.869.20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.576.14

Ravnateljstvo.